

Roolileikkejä

Seuraavia roolileikkejä voidaan käyttää työpajoissa tai oppimistilanteissa.

1. Tässä roolileikissä käsitellään suhtautumista uskontoon. Siinä tärkeä uskontoon liittyvä tapa aiheuttaa ongelmia arkipäivän elämässä ja kanssakäymisessä työkavereiden kanssa. Tavoitteena on löytää toimintatapoja ongelman ratkaisemiseksi.

Raul on 22-vuotias mies Syyriasta. Viimeiset neljä kuukautta hän on asunut maahanmuuttajana italialaisessa Barin kaupungissa. Pitkän etsimisen jälkeen hän on vihdoinkin löytänyt työtä ja työskentelee nyt kolmatta viikkoa rakennuksella. Raul pitää työstään ja työnantajakin on tyytyväinen hänen työpanokseensa. Kielivaikeuksista huolimatta Raul yrittää tutustua työkavereihinsa.

Työt rakennuksella ovat melkein valmiit, ja työnjohtaja on ilmoittanut, että työvuoron loputtua pidetään harjannostajaiset. Raulin ongelma tilanteessa on meneillään oleva Ramadan-aika, joka kieltää syömisen ja juomisen auringonnousun ja -laskun välisenä aikana. Harjannostajaiset alkavat kello 16, eikä aurinko ole silloin vielä laskenut. Raul haluaisi juhlia työkavereiden kanssa, mutta toisaalta hänelle on tärkeää toimia uskonnollisen vakaumuksensa mukaisesti.

(Roolileikkiin tarvitaan kaksi osallistujaa: toinen esittää Raulin roolin ja toinen esittää työnjohtaja Giovannia. Heille annetaan viisi minuuttia aikaa lukea dialogi ja valmistautua sen esittämiseen. Esityksen jälkeen osallistujat keskustelevat työpajan vetäjän johdolla.)

Esimerkkidialogi:

Raul: Anteeksi *Giovanni*...*Haluaisin puhua tärkeästä asiasta.*

Giovanni: *Okei, puhutaan vaan.*

Raul: *Sinä tiedät... Minä olen muslimi.*

Giovanni: *Kyllä tiedän, Raul. Eihän asiassa ole mitään ongelmaa.*

Raul: *Sinä et ymmärrä. Minä olen muslimi ja nyt on Ramadan.*

Giovanni: *Ahaa, Ramadan. Olen varmaankin kuullut siitä. Onko se paasto?*

Raul: *Kyllä. Kun on Ramadan, ei saa syödä auringonnousun ja auringonlaskun välisenä aikana. Siksi en voi tulla juhliin.*

Giovanni: *Vai niin...*

Raul: *En halua, että kukaan ymmärtää väärin... Haluan tulla, mutta en voi.*

Giovanni: *Mutta eihän tämä ole reilua sinua kohtaan. Ansaitset juhlat yhtä lailla kuin muutkin työntekijät. Oletko ihan varma, että et voi tulla?*

Raul: *Tämä on vaikeaa minulle. Haluan tulla juhliin ja tutustua toisiin paremmin, mutta uskonto on hyvin tärkeä asia minulle.*

Giovanni: *Saanko kysyä jotain... Sanoit, että et saa syödä ja juoda, ennen kuin aurinko laskee.*

Raul: *Niin.*

Giovanni: *No, sittenhän meillä ei ole mitään ongelmaa!*

Raul: *Mitä sinä tarkoitat?*

Giovanni: *Ongelmaan on helppo ratkaisu. Voimme aloittaa juhlat kuudelta. Silloin aurinko on jo laskenut ja sinäkin voit tulla juhliin.*

Raul: *Ihanko totta? Varmastiko?*

Giovanni: *Tietysti. Kyllä se järjestyy.*

Raul: *Kiitos paljon, Giovanni. Olet tosi ystävällinen.*

Tässä esimerkkidialogissa ongelmatilanteeseen löytyi ratkaisu. Raul uskalsi kertoa ongelmastaan ja Giovanni ymmärsi häntä ja halusi kunnioittaa hänen uskonnollista vakaumustaan. Vaihtoehtoisesti voidaan keksiä dialogi, jossa ratkaisua tilanteeseen ei löydy. Roolileikin päätarkoitus on, että osallistujat pohtivat tilannetta, jossa Raul ja Giovanni ovat.

2. Tämän roolileikin aiheena on rasismi ja ennakkoluulot. Tässä tapauksessa erilainen ulkonäkö saa toiset ihmiset pitämään välimatkaa. Harjoituksen tarkoituksena on löytää ongelmanydin ja ratkaisu tilanteeseen.

Nigerialainen Abosede on muuttanut vähän aikaa sitten Patrakseen Kreikkaan. Hän on 28-vuotias ja kahden lapsen äiti. Hän on käynyt maahanmuuttajatoimistossa kysymässä kreikan kielen kursseja. Hän löysi kokkikurssin ja on nyt innoissaan asiasta, koska hän pitää kovasti ruoanlaitosta. Hän ajatteli, että vaikka hän ei osaakaan kreikkaa kovin hyvin, saattaisi hän saada helpommin työtä kurssin käytyään. Kokkikurssi alkoi ja Abosede on ainut afrikkalainen kurssilla. Hän ei ymmärrä kreikkaa kovin hyvin, mutta on innostunut oppimaan kaiken kreikkalaisesta ruoasta.

Oppitunneilla opiskelijat maistavat toistensa ruokia. Opettaja huomaa, että monet opiskelijat epäröivät maistaa Aboseden ruokia. Parantaakseen ilmapiiriä ja näyttääkseen esimerkkiä opettaja maistaa ensimmäisenä Aboseden ruokaa. Aina tilaisuuden tullen hän kehuu Aboseden ruokia tämän itsetuntoa kohottaakseen.

(Roolileikkiin valitaan yksi opettaja ja monta opiskelijaa. Tehdään dialogi opettaja ja opiskelijoiden välillä. Opettaja yrittää selvittää, miksi muut opiskelijat ottavat välimatkaa Abosedeeseen. Osallistujat tekevät dialogin ja esittävät sen muille osallistujille. Dialogin jälkeen osallistujat kommentoivat tilanteen kulkua. Tarvittaessa työpajan vetäjä johtaa keskustelua.

Toinen vaihtoehto on esittää dialogi opettajan ja Aboseden välillä. Tässä dialogissa Abosede ihmettelee toisten opiskelijoiden käytöstä ja pyytää opettajan apua.)

3. Tämän roolileikin aiheina ovat tavat ja perinteet. Tässä käsitellään tapoja, jotka ovat toisille tuntemattomia ja voivat sen takia aiheuttaa väärinkäsityksiä. Tavoitteena on ymmärtää kulttuurien eroja.

Katerina on kotoisin Kreikasta. Hän 28-vuotias ja vasta avioitunut. Hän ja hänen miehensä muuttivat Saksaan kaksi kuukautta sitten. Katerinan mies puhuu saksaa sujuvasti ja sai helposti työpaikan sähköasentajana. Katerinalle työn löytäminen oli vaikeampaa, mutta hän onnistui kuitenkin löytämään työtä leipomosta. Hän on tilanteeseen tyytyväinen, tekee kovasti töitä ja haluaa näyttää, että osaa työn.

Viimeisen kolmen viikon ajan hän on ollut vaikeassa tilanteessa saatuaan tietää, että on raskaana. Katerina on onnellinen raskaudesta, mutta koska työ on raskasta seisomatyötä ja painavien tavaroiden nostelua, hän on huolissaan, miten hän pystyy tehtäviinsä raskaana ollessaan. Hän ei tiedä, mitä tekisi, koska kreikkalaisen tavan mukaan hän ei halua kertoa kenellekään raskaudesta kolmen ensimmäisen kuukauden aikana eikä siksi voi pyytää lupaa olla tekemättä raskaita työtehtäviä. Gerta on Katerinan läheisin työkaveri, ja he tekevät samoja töitä. Viime päivinä Gerta on ollut ärsyyntynyt, koska hän on huomannut, että Katerina välttelee raskaiden työtehtävien tekemistä. Gerta ei tiedä raskaudesta ja ajattelee, että Katerina on laiska. Yhtenä päivänä Gertalla on mitta täynnä ja hän sanoo Katerinalle asiasta.

(Roolileikkiin valitaan kaksi osallistujaa. Toinen esittää Gertaa ja toinen Katerinaa. Osallistujat keksivät dialogin ja esittävät sen. Dialogin jälkeen työpajan osallistujat kommentoivat. Tarvittaessa työpajan vetäjä johtaa keskustelua.

Toinen vaihtoehto on tehdä dialogi Gertan, Katerinan ja työnjohtajan välille. Gerta on vihainen Katerinalle ja valittaa työnjohtajalle. Työnjohtaja kutsuu Katerinan paikalle ja kaikki kolme keskustelevat ongelmasta.)

4. Tässä roolileikissä käsitellään eri kulttuurien erilaisia kohteliaisuussääntöjä. Se, että ei tunne toisen kulttuurin kohteliaisuussääntöjä voi aiheuttaa ongelmia. Tavoitteena on oppia kunnioittamaan kulttuurien eri sääntöjä hyväksymällä niiden erilaisuus.

Thomas on 23-vuotias britti. Hän on juuri saanut uuden työn rakennusalan yrityksessä. Työpaikka on Kiinassa Jiangsun alueella. Hän tulee työskentelemään läheisesti kiinalaisten kanssa ja siksi työnantaja on päättänyt lähettää Thomasin kiinaksi kielen kurssille.

Kurssin alussa Thomasilla on ongelmia suhtautua muihin kurssilaisiin ja erityisesti kurssin opettajiin. He käyttäytyvät niin kuin heillä olisi ongelma

sen suhteen, että Thomas kutsuu heitä etunimeltä. Thomasista tämä tuntuu siltä, niin kuin he yrittäisivät pitää välimatkaa. Herra Xie, yksi Thomasin opettajista, on erityisen ärsyyntynyt tilanteesta ja päättää pyytää Thomasia olemaan kohteliaampi. Thomas ei myöskään tunne oloansa ryhmässä hyväksi. Hän tuntee, ettei hän sopeudu ryhmään.

(Dialogiin tarvitaan kaksi osallistujaa. Toinen esittää herra Xien ja toinen Thomasin roolin. Osallistujat keksivät dialogin ja esittävät sen muille. Dialogin jälkeen seuraa keskustelu työpajaosallistujien kesken. Työpajan vetäjä johtaa keskustelua tarvittaessa.

Vaihtoehtoinen dialogi on dialogi Thomasin ja toisen kurssilaisen kesken. Thomas alkaa puhua toisella kiinan kurssin opiskelijalle opettajien suhtautumisesta häneen ja pyytää tältä neuvoja.

Muita roolileikkien aiheita:

- 1. Erilainen suhtautuminen aikaan ja täsmällisyyteen*
- 2. Perheen ja suvun erilainen merkitys eri kulttuureissa*
- 3. Erilainen elekieli*
- 4. Eri kulttuureja koskevat stereotypiat*
- 5. Erilainen käsitys terveydestä ja hygieniasta*